

МАТЕРІАЛИ ДО УКРАЇНСЬКОГО БІОГРАФІЧНОГО СЛОВНИКА

Коцюбинського: був членом Чернігівського наукового т-ва. 1928–29 працював науковим співробітником в Київському відділенні Ін-ту Т. Шевченка. виступав на сторінках фахових часописів з науковими статтями про Т. Шевченка, М. Коцюбинського, А. Тесленка, О. Шишацького-Ілліча, О. Плюша та ін., рецензіями (на твори В. Стефаніка, О. Слісаренка, А. Кривельницького). 1929 в серії «Популярні нариси про українських класиків» побачила світ його книжка «Творчість В. Стефаніка», в якій письменник постає як майстер психологічної прози.

Після публікації статті «Биймо по своїх помилках (Порядком самокритики)» в журналі «Життя і революція» (1931) І. Миронець зазнав звинувачень в «антимарксистських збоченнях». Намагаючись захиститися, він виїхав з Києва — спочатку до Кам'янець-Подільського, де працював на посаді доцента Ін-ту соціального виховання, потім — доцентом Дніпропетровського педінституту (1932–35).

З 1935 І. Миронець оселився в Миколаєві, працював на посадах в. о. професора української мови та літератури, завідувача кафедри Миколаївського педінституту. Маючи гарну фахову підготовку, будучи авторитетним науковцем, здібним педагогом і лектором, він швидко здобув популярність і повагу колег, студентів та інтелігенції міста. Але в жовтні 1937 був заарештований в сфабрикованій справі «як активний учасник контрреволюційної терористичної організації», до якої ніби був залучений ще в 1931 році. 27.12.1937 за вироком «трійки» органів НКВД по Миколаївській

області був розстріляний. Реабілітований в 1967.

Лит.: «Навка и научные работники СССР. Без Москвы и Ленинграда». — Л., 1928: Літературний архів. — 1930. — Кн. III–VI; 1931. — Кн. 4–5; Журецький Я. І., Шитюк М. М. Освітяни Миколаївщини — жертви репресій сталінізму. — Миколаїв, 1994. — С. 60.

Архіви: ГДА СБУ. — Спр. 2611–с.

І. Ю. Береза

МІЯКОВСЬКИЙ Володимир Варламович (псевд.: В. Порський, В. Світлицький, Б. Янівський, В. С-кий та ін.; крипт.: В. М., В. П.: 18(06).07.1888, м. Ковель Волинської губ. — 23.03.1972, Нью-Йорк, США) — історик, архівіст, літературознавець, дійсний член НТШ (з 1947) та УВАН в США (з 1948).

В. Міяковський народився в сім'ї мирового посередника, який працював під керівництвом батька Л. Українки — П. Косача. Навчався в ковельській, київській гімназіях, потім — на юридичному ф-ті Київського та історико-філологічному ф-ті Петербурзького ун-тів. Брав участь в громадському русі та роботі київського земляцтва.

За дорученням Російської академії наук Міяковський вивчав творчість О. Радішева та його добу за архівними документами Петербурзького пензурного комітету. Це дало йому змогу підготувати низку розвідок з україністики (про П. Дорошенка, Л. Глібова, «Малоросійський лексикон» К. Шейковського

та ін.) та біографічних статей про українських діячів О. Кониського, О. Огоновського, В. Антоновича, Д. Антоновича, П. Зайцева, П. Квліша та ін. для Словника Гранат.

У 1917 В. Міяковський повернувся в Україну. В 1918–29 та 1941–43 роках працював в Архівному управлінні (після смерті В. Л. Модзалевського — керівник), Київському центральному історичному архіві ім. В. Антоновича (директор), віддаючи всі сили і знання збиранню, зберіганню й упорядкуванню матеріалів. За словами О. Оглоблина, він був фундатором і душею архіву. Був організатором і директором першого в Україні державного літературного меморіального музею Т. Шевченка (1928; нині Літературно-меморіальний будинок-музей Т. Г. Шевченка в Києві в пров. Шевченка — філія Національного музею Тараса Шевченка).

В УАН–ВУАН за ініціативою Д. Багалія досліджував історію громадських течій 40–60-х рр. XIX ст., працював в Комісіях для дослідів над історією громадсько-політичних течій, новітнього письменства, Постійній комісії для складання Біографічного словника діячів України. Публікував архівні матеріали про Т. Г. Шевченка і його добу: «Люди сорокових років. Кирило-Мефодіївці в листуванні» (1928), «Кирило-Мефодіївці в Археографічній комісії» (1928) та ін. Автор статей про діячів української культури — П. Чубинського, В. Антоновича, М. Драгоманова, Х. Алчевського, М. Драй-Хмару, В. Модзалевського. Разом з С. Єфремовим редагував

збірник «Декабристи на Україні» (1926. Т. 1). Його плідна діяльність була перервана в 1929 на п'ять років незаконним арештом і засудженням по справі СВУ (реабілітований 1989).

На еміграції (з 1944) працював в українському архіві в Празі (Чехія), Трансфельдені, Авгсбурзі (Німеччина); створив Музей-архів Української Вільної Академії наук (УВАН), в якому вів систематичний збір, облік друкованих видань, періодики повоєнної еміграції. У 1945–49 ним була зібрана майже вся друкована продукція української еміграції в американській окупаційній зоні в Німеччині, примірники якої в роки незалежності України передано до київських, харківських та львівських бібліотек.

З 1950 продовжив роботу в Музей-архіві УВАН в Нью-Йорку, зосередивши свої сили на зберіганні та публікації українських архівів. Його творами було зібрано документи установ, організацій, особисті архіви письменників, композиторів, вчених, політичних й громадських діячів В. Барки, Д. Гуменної, Є. Маланюка, В. Дорошенка, Н. Полонської-Василенко, В. Винниченка та ін.

Як вчений-дослідник багато зусиль і праці доклав до вивчення і популяризації творчості Т. Шевченка. В УВАН заснував і відредагував 10 шевченкознавчих збірників, в яких змістив 28 власних розвідок (1952–64). Бібліографія праць вченого налічує 176 розвідок і публікацій, серед яких 132 з україністики. 1984 УВАН в США видала збірку його вибра-

МАТЕРІАЛИ ДО УКРАЇНСЬКОГО БІОГРАФІЧНОГО СЛОВНИКА

них праць за редакцією М. Антоновича.

Тв.: Невдруковане й забуте: Громадські рухи дев'ятнадцятого сторіччя. Новітня українська література. — Нью-Йорк, 1984. — Т. 1. — 509 с.

Лит.: Антонович М. Володимир Міяковський // Український історик. — 1969. — Ч. 1–3. — С. 95–101; Залеська-Онишкевич Л. Володимир Міяковський (1888–1972) // 125 років Київської української академічної традиції. 1861–1986: Зб. // Ред. М. Антонович. — Нью-Йорк: УВАН, 1983; Білокін С. В. Міяковський — діяч української книги // Вісник книжкової палати. — 1998. — № 11. — С. 39–43.

Архіви: ЦДАВО України, Ф. 3966, Оп. 1 (особовий), 36 справ.

Фото: Невдруковане й забуте: Громадські рухи дев'ятнадцятого сторіччя. Новітня українська література. — Нью-Йорк, 1984. — Т. 1. — С. 1.

С. М. Ляшко

ОСЬМАК (Осьмаков) Кирило Іванович (псевд.: К. Шишацький, Псельський, Марко Горянський, Гірняк: 9.05(27.04).1890, містечко Шишаки Миргородського пов. Полтавської гвб.—16.05.1960, Володимир, Росія) — президент Української Головної Визвольної ради (УГВР, 1944), учасник громадських рухів, агроном.

Батько — Осьмаков Іван Юхимович із міщан Куврської гвб., мати — Осьмакова-Власенко Тетяна Андріївна — давнього козацького роду. Брати — Гаврило, Олександр, Феодосій, Максиміліан, сестра Ган-

на: діти — Олег, Лариса, Наталка, прийомна дочка — Валентина.

Навчався в Шишацькій народній школі (1902–06) та Олександрівському реальному училищі Полтави (1908–10). Закінчив Московський сільськогосподарський ін-т (1917). Під час навчання адміністративно вислався за розповсюдження нелегальної літератури, деякий час працював зав. дослідною ділянкою сільськогосподарчої школи Департаменту землеробства (Катеринодар, Кубань; листопад 1912–січень 1913); практикантом сільськогосподарчої машинодослідної станції в м. Омську Акмолінської гвб. (травень–жовтень 1914); зав. харчовим пунктом в Відділі допомоги населенню, що постраждало від війни.

1916 одружився із М. В. Юркевич, переїхав до Києва, працював інструктором по скотарству в Київському губернському земстві (лютий–грудень 1917). Займався громадською діяльністю — був секретарем організаційного комітету по скликанню I Всеукраїнського агрономічно-економічного з'їзду.

Працював в різних сільськогосподарських відомствах керівником відділу видавництва сільськогосподарчої літератури в Генеральному секретаріаті землеробства (з липня 1917), в Міністерстві земельних справ, Міністерстві землеробства, Всеукраїнській спілці земств, Центральній сільськогосподарській спілці (зав. відділом, керівник селянського будівництва і видавництва — лютий 1920–березень 1923), Термінологічному бюро Сільськогоспо-